

HAVAAGHAIT, MUNAQTAGHAIT, HAVAUHILLU

Ilihaqtut Maliktaghait

Ataniqtuqtuiniqmut Ilihimayaghat
Ayuiqhaiyut Ilihimayaghainik
Makpiraanguyut Miyanut
Katimayinullu
Nunavunmi Nunallaarnit Ilihaiyit Katimayiit

NAUNAITKUTAT MAKPIQQANUT

QANUQ ATUQTAUYUGHAQ HAPKUA MALIKTAGHAT	1
ILITUQHITIT	2
Katimayiit Ataniqtuqtuiyt	2
HAVAAGHAIIT ILAGIINGNIILLU	3
Ilagiingniit Katimayunit	3
Ilagiingniit Katimayiit Ahiillu Ikayuqtigijit	3
Katimayiit Nunallaarnilu Kivgaqtuiyt	4
Katimayiit Havaktiillu Ilagiingniit	4
Havaaghait Ilagiingniqmullu Inmingnut-Qauyihautit	4
Qaritauyakkuurutinit Naunaiqhiviit	5
MUNAQTAGHAIIT	5
Katimayiit Munaqtaghait	5
Hulivakpa Miyyauyuq?	6
Hulivakpat Katimayiit?	6
Havaaghaita SAO/CAO	7
Aulapkaiiryuat akihaqtuqhugit Titiraliqiyit	8
Qaritauyakkuurutinit Naunaiqhiviit	9
Munaqtaghainut Inmingnut-Qauyihautit	9
HAVAAGHAT HAVAUHIILLU	10
Nunallaarnit Kavamait Aullaqtihimayait Ikayuutaillu	10
Ihumagillaqaqtaghanik Hanayut, Ihuaqnighakkut Parnaiyautit, Maniillu Atuqtauyughat	10
Ingilrutit Katimayiit Atuqpagait Ingilravighainut	12
Aulapkainiqmut Parnaiyaiyt	13
Ihumaliurniqmut Havauhiit	14
Ihuinaaqtailiyut Katimatjutigiainut	15
Havaaghait Havauhiillu Ingmingnut-Qauyihautit	15
Qaritauyakkuurutinit Naunaiqhiviit	16
TAIMAAQTIRUTIT	17

QANUQ ATUQTAUYUGHAQ HAPKUA MALIKTAGHAT

Ataniqtuqtuiniqmut Ilihimayaghut tukliriinguyut ilihaqtaghat hanayauhimayut taapkunannga Nunavunmi Nunallaarnit Ilihaiyit Katimayiit (MTO) ikayuutighait Miyaayunut Katimayinullu ayuqhayaamik ilihimayaghainik ihumaliurniqmik munaqtuniqmklu quahimattiarniqmik ilihimattiarniqmklu.

Una titiraq, taapkua *Havaaghait, Munaqtaghait, Havauhiillu Ilihaqtut Maliktaghait*, atauhiyuq qaffiuyunik ilauyut ilihaqtaghanut pivighat hapkunuuna aghurnaqqtut unipkaaghat.

Ilihaqatauguvit katimaqatauyunik hivuliqtiaqhatik ilihaiyimik, ilihaqtaghanit pivighat iliqahiutihimayut ilittiarniqmut qunngiagahaq, ilihaqtut titiraqtaghait, titraqhimayullu qaritauyakkurutinit ilihaitjutighat. Ilihaiyuq tuniniaqqaatit makpiraaqnik ihariagiyaniq ikkuaqtiuniaqhuni ilihaqtillutit apluqtaghat malighugit.

Ilihaqniaruvit ilikkuuqlutit, ilihaqtaghalluat qunngiagtaghamiittut, hamani maliktaghani, ilaunilu qaritauyakkut pivghanitt. Piyuitkuvit huli, qunngiagahaq, maliktaghat, ilauyullu pivighat qaritayanit piinnarialgit talvanngat MTO-kut qaritauyakkurutainit.

Ilikkut-ilihaqtunut, qunngiagahaq Ilihaqtullu Maliktaghaat atautikkut atuqtauyughat:

1. Aullaqtqutik qunngiagaghanik.
Aviktuhimayuq qaffinut ilihaqtaghanut maliguattiaqtuqlu parnaiyaihimayaanit Ilihaqtut Maliktaghainit. Qunngiagahaq iniqtaugumi, nutqaquyauniaqtuq qunngiaqtat hanaqiquyalutillu ilanganik pitquauhimayut havaaghat.

2. Havaarilugit havaaghariyatit.
Havaaghat iniqhigaangat ilihaqtaghanik taapkuangulaaqtut:

- Ihivriuqhugit nakatait Ilihaqtut Maliktaghainit
- Ihumagiplugit qanuq ihuaqhainahuarniarumik ihuilutinik Katimayiuplutik
- Qaritauyakkurutinik atuqhutik pivighanik qiniqhiaplutik ikayuutauniaqtuq hivunighami

3. Aullaqtqiklugu qunngiaqtat. Talvanngat, hivumuuqlutit tuklianut qunngiagaghanit ilihaqtaghanut. Taimaa havauhiit qulaani atuqhimmaqlugit iniqhiilugit tamangnik ilihaqtaghat.

Taimaa, iniqhimalirungni ilihaqtaghat, apiqhuutighaqravut kiuyauphimaittunik, Katimaqtigiyatit nunallaarniluuniit havaktit kiutjutighaqrungnaqhiyut ilingnut – imaaluuniit nani kiuyaularumik.

Naungmikiaq, quahimavaalliqniaqtatit Katimayiit havaaghait, munaqtaghait, havauhiillu havaarigaangupkit upluq-tamaat havaaghaita Miayam Katimayiilluuniit.

QUANAQQUTIT!

MTO-kut ilitariyumaat aittuutaita ikayuqnikkut taapkua Nunattiami havakviat Nunallaarnik Nunaqatigiillu Ikayuutait, Ilihaqvik Nunallaarnik Kavamaliqiniqmut, titraliuqhugu taamna *Havaaghait Munaqtaghaillu Niruaqtauhimayut Hivuliqtiiit Ilihaqhatik Katimavianik Ilihaqtut Maliktaghait* piinnarialik atuqtauyughatut pivighatullu hapkunani makpiraaluiqhimayunut.

ILITTUQHITIT

Niruaqtauuyaamik hivuliqtitut nannganaqtuq havaaghatqiupluni. Niruaqhutik Katimayinut, nunallaarmiut nunallaarnit uqaqhimayut taimaa ukpiruhuktut taimaa ilihimattiaqtutit hivuliqtitianguniaqhutillu hivumuutqittilugu nunallaat. Naunaittuqli, niruaqtauhimayut havaktighat munaqtaghaqarluaqtut. Ingattauyuq Katimayiun'ngauguvit, havakvingnit havagiariamik hivulliutauyuq ilihakaffugiamik qanuq munaqtaghaqariaghait qanuqlu iniqpagiamik.

Iltipallianiaqtutit havakvingnit havaqatigivalliaplugit katimaqatigiit, haamlatkut havaktiit, nunallaarmiut, amihullu aallat, iltipalliayaamik ayurnaittunik qilaminnuaq taimaa ilauplutik ilihaqtaghanut, ilihaqtittiyunut, takupkaiyunullu ihumagilluaqtunik havaanginnik haamlatkut kavamait titraliqiyiillu.

Una ilihaqtaghaq ilihaiavaktuq ayurnaittunik ilihimayaghanik haamlatkut kavamainit. Taapkuanguyut:

- Ilauyulluat haamlatkunnit kavamainit **havaaghaitalu** havaarivagait,
- Taapkua **munaqtaghaita** tamangnik ilauyut iniqhimayaita, taapkualu
- Taapkua uuktuqhimayut-naammagiyauplutiklu **havaahiit** ikayuutauyut Katimayinut iniqhivalliayaamik havaaghainik tamatkiumayumik, ihuaqtukkut, maligat ihumagiplugit maligaliuqhimayullu.

NAUNAITTUGHAQ: Hapkunani titirautinit, uquauhiq “nunallaaq” atuqtauvaktuq ilittuqhitiyaamik Haamlanik *taaffuminngalu* Nunauyuq Iqaluit.

Katimayiit Ataniqtuqtuiyut

Nunavunmi haamlatkut makitapkaivagait maligaliuqhimayukkut taapkuninga Kavamatkut Nunavunmi kavamatuqailluuniit. Malruk *Maligait* havauhighbaqtaq haamlatkunnik kavamaliqiyut: taamna *Nunauyut, Nunallaat Ikluqpaqarviillu Maligait*, tajja atuqtauyuq Nunauyumut Iqalungnit, taamnalu *Haamlatkut Maligait*, atuqtauvaktuq Nunavunmi 24-nguyunit Haamlanit.

Taapkua malruk *Maligait* Katimayinik pitquivaktuq taimaa:

- Ihumagilugit naammainnariamik ihumagiyaitalu nunallaarmiut tamatkiumayutut ilittuqhitilugillu Katimayiit hunanikiaq hivumuutqittivalliyaaamik naammainnarniit ihumagiyaitalu inuit.
- Ilaulutik titiraqtuiyunik quayihaiyuniklu maligaghaliuqhimayunik, parnaiyautinik aullaqtittiyaghainiklu nunallaarnit kavamait.
- Ilaulutik katimatillugit Katimayiit Katimayiillu Katimayiralaangit.
- Naunaiqhitihimalugit aulapkaiyaanik titraliqiyaaniklu nunallaarnit kavamait.
- Ilittuqhitittailinahuaqlutik
- Havaaghanik inirahuqaqlutik havaahirnikiaqluuniit Katimayiit iniqtaghariyainik.

Hakugingnilluat havaaghalluallu Nunavunmi haamlatkut titiraqhimayut talvani malrungnit Maligaqnit unipkaanguyut qulaani, amihuttauq Maligait atuqtauvaktut kitumikiaq havaaghainit haamlatkut kavamait. Taapkuanguyut:

- *Parnaiyaiyut Havaaghaniklu Quayihaiyut Maligait*
- *Nunavunmi Maniliqiniqmut Titraliqiyit Maligait*
- *Nunavunmi Atuinnarialautit Naunaitkutanik Ilitturinnainniqmulu Maligaq*

- Nunavunmi Havakvingnit Aanniaqtailiniq Aanniqtailiniqmulu Maligaq Maliktaghailu
- Nunavunmi Uqauhilluanut Maligaq
- Nunavunmi Niruaqtut Maligait
- Nunavunmi Irininaqtunut Kiutjuhirnut Maligaq
- Nunavunmi Parnaiyaiyut Havaaghaniklu Qauyihaiyit Maligait
- Qinmirnut Maligaq

HAVAAGHAIIT ILAGIINGNIILLU

Havaaghaita Miiyam, Katimayiit, Angayughiqlu Titiraliqiyit Havaktia/Atanilluaq Titiraliqiyi (SAO/CAO) qitqaniittut ataniqtuqtuiyunit haamlanit Nunavunmi tamaat. Munaqtaghait naunaiqhitiyauniaqqu *Ilanga 3-mi:*
Munaqtaghait.

Hamani titiraqhimagut ihumagilluaqpagait ilauyumik unipkaanut – aghurnaqniit ilagiittiarniqmut aallatqiiktunik ulapqiyiqahuni. Tuhaqtittigiughutik nunallaarmiut tuhaqtittiyillu, ilihimattiaqhugit inuit ihumagiyait, apiqhuiplutik Katimayiit katiimatillutik, angiqatigiighutik, havauhiqattiarahuaqhutik Katimayiit tamatkiumanahuaqhutik ihumaliuqhimataarumik ihumagittiarniqmut ukpiruhungniqmullu ihuaqtauuyut haamlatkunni ilauyunut havaaghaita inirahuaqhugit.

Talvuuna, hapkua ilangi ilitturiyauhimayut *ilagiingniq* mighaagut haamlatkunni ataniqtuqtuiyunit.

Ilagiingniit Katimayunit

Ihuaqtumik aulayaamik, Katimayiit havaqatigiiktughat. Ayuqnaqhilaqaatuq, aallanik ihumaqaramik, itqaumayaqaramik, ilihimayaqaramiklu tamangnik Katimayiit havakvingnunngaqpagait. Havaqatigiittiariamik ihuaqtukkut, hapkua havauhittiat maliinnarialgit:

- Naalaklugin ihumagittiaqlugillu ihumagiyaita inuit.
- Ihuaqtunik apiqhuutinik apiqhuilutik Katimayinut havaqatigiiklutiklu ilihimattiariamik kiutjutait.
- Katimaqatauvaklutik angmaumayumik ihumaqarlutik hanatunahuaqtumiklu katimaqatigiingnut pitquhiqattiarlutik.
- Ihumaaluutit unipkaaqlugit, inuunngittumik.
- Angiqhimagiiklutik ihuilutiqagiigiamik ilihimalutiklu taimaa hanatunahuaqtumik aallatqijingniit naammmainnaqtut.
- Ilittuqhitittailinahuaqlutik
- Uqaqlutik atauhikkut nipikkut – ihumagittiaqlugit ikayuqlugillu ihumaliugait ihumaliuqtaaraangat.

Ilagiingniit Katimayiit Ahiillu Ikayuqtigiiit

Katimayiit ilagiikpaktut aallallu ikayuqtigit ilauyullu, taapkuatut aallatqiinggauyut kavamait, timiquit, katimayiit, nanminiit, manigharviit, manighiunngittullu.

Amihuuyut hapkua ilauyut manighaqtittivaktut atauttikkut, katimaqatauvaghutiklu manighaqtittiyamik, nunallaarnit hulilukaqtunik aullaqtihimayainiklu. Havaqatigiplugit hapkua ilauyut, Katimayiit munariyaghaat taapkua:

- Angirutitaarahuaqlutik taimaalu/uniiit manighautinut ikayuutinullu angirutinik.
- Naunaitkutanik maniliqiniqmullu titiqqanit tunilutik, pitquyaugaangat.
- Ilittuqhitilutik taimaa maligait maligaliuqhimayullu munaqtaghait maliktauyut.
- Naunaiqhitivaklutik aulapkaiyaanut ikayuutainullu.
- Naunaiqhitiyauvaklutik unniutjauvaklutiklu aulapkaiyaanut, ikayuutainut, aulapkaiyaanullu.

Katimayiit Nunallaarnilu Kivgaqtuiyut

Tuhaqtittiariamik ihuaqtauyuq ihuaqtumik ilagiittiariamik nunallaarmiullu timiqtaillu. Aghurnaqtuq katimayiit atauhiqmik nipiqrariamik ihumaliugainut Katimayiit.

Qanuq tuhaqtittigiigiamik nunallaarmiullu taapkuanguyut:

Katimayiit Katimatillugit – katimavighait ilittuqhitiyaulutik inuit katimaqatauqulugit. Ilauquitjutinit iliqahiutiyughat katimatjutighait ilittuqhitilugit kitukiat katimaqatauyut.

Inuit Katimaviinit – tuhaqtittilugu huuq katimanahuat nanilu katimaniaqhimayut, ingattauyuq katimaniaqhimaguffi ahinit katimayiit katimavianit.

Aallakkut Tuhaqtittiplutik – tuhaqtittilutik qauhittiarnaqtukkut nunallaarnut, taapkuuatut tuhaayaghait titiqqakkut, titiraqaqvikkut titirakkut, nivingayukkut naunaitkutakkut, naalautikkut, ahikkullu tuhaqtittiyikkut.

Katimayiit Havaktiillu Ilagiingniit

Katimayiit atauhiqmik havaktilgit – taamna Angayughiq Titiraliqiyi / Atanilluaq Titiraliqiyi:

- Katimayiit havaktighaqhiuqpaktut, ikkuaqtuivaktut, qauyihaivaktut, pihimanahuaqpaghugu SAO/CAO.
- Katimayiit titiraqpaktut maligaghaliuqhimayunik ilittuqhitiuyumik SAOm/CAOm ataniqtuqtuvianik munaqtaghainiklu.
- Taamna SAO/CAO havaktighaqhiuqpaktuq, munarivaghugit, taniqtuqpaghugillu tamangnik havaktiit.

Katimayiit ilihimayaghait nutqautaita havaaghainit hiuryaaruiqlugu havaaghaita SAOm/CAOm:

- Katimayiit ilihimayaghaita havaaghaita SAOm/CAOm ahiillu havaktiit.
- Katimayiit ikkuaqtuivaktut maligaghaliuqpaghutiklu haamlatkut titiraliqiyiinut maliktaghainiklu havaaghainit.

HAVAAGHAI ILAGIINGNIQMULLU INMINGNUT-QAUYIHAUTIT

1. Kitut malruk malikkat aulapkaivat Nunavunmi havauhiinik haamlatkut kavamait?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 2.*
2. Kitut ilangi havauhiuyut ikayuutauyut Katimayinut havaqatigiittiariamik?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 3.*
3. Qanuq tuhaqtittihimaniq aullaqtittivalliava ilagiittiarniqmik nunallaarmiunik havakvingniklu?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 4.*
4. Taapku Katimayiit havaktighaqhiuqpakpat, munarivagait, taniqtuqpagaillu haamlatkut havaktiit taapkuu kihiiennaunngittumik SAO/CAO-lu?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 4.*

- Taamna SAO/CAO havaktiillu atuqtittivagait Katimayiit pitquhimayait maligaghaliuqhimayullu inirahuariamik upluq tamaat havaaghaita.
- Ilauttailihimaittumik haamlatkut upluq tamaat havaaghainut, Katimayiit ihuaqhainahuannnginnarialgit ihumaaluutauyunik katimayinut inungnullu.

Niruaqtahimayutut hivuliqtitut, aghut havakpaktutit nunallaat nunagiyuminaqhinahuaqhugu. Ayuqnaqhivaktuq – inuit tamaita quviahungnianngittut talvuuna uqamiliuttiyauniaqtutit ihumaliugaqnut. Kihimi, nakuuyunik ilagiittiarniqmut havakpakkuvit titiraqhimayutut qulaani, kayumiittumik ihumagiyaattiarniaqtutit ukpiriyaulutillu taimaa nunallaarmiut ihumaalungnaittaamik taimaa iniqhiyumannaqutit nakuuyunik tamangnut nunallaarmiunut.

Qaritauyakkuurutinit Naunaiqhiviit

Naunaitiarumaguffi havaaghainik ilagiingniillu, hapkua pivighat ihivriuqlugit

Haamlatkut Maligait

Taamna *Haamlatkut Maligait* qauhittiarnaqtumik ikkuaqtuvaktuq Aviktuqhimayum 24-nguyut Nunallaat qanuq naahuriyauyaaghait havaaghamingnit. Ilanga II Maligaqnit – Ilaita 32, 33- lu – ihumagillaqaqpagait Katimayiit Munaqtaghaida. Atuqlugu una atatarut titiranugiamik Maligaq taimaa PDF-tut.

[file:///E:/Downloads/635423168201875000-314879935-consrsnwt1988ch-1%20\(4\).pdf](file:///E:/Downloads/635423168201875000-314879935-consrsnwt1988ch-1%20(4).pdf)

Nunauyut, Nunallaat Ikluqpaqarviillu Maligait

Taapkuatut *Haamlatkut Maligait, Nunauyut, Nunallaat Ikluqpaqarviillu Maligait* ihariagiyanik ilittuqhitivaktuq, havauhirmik, maligaliqiyinillu pitquyahimayut havaaghainut nunallaarnit nunauyunik, nunallaarnik ikluqpaqarvingniklu (tajja Iqaluit avaliittuq).

Maligaq piinnarialik PDF-tut talvanngat:
[file:///E:/Downloads/635302392195156250-2143437484-consrsnwt1988cc-8%20\(1\).pdf](file:///E:/Downloads/635302392195156250-2143437484-consrsnwt1988cc-8%20(1).pdf)

MUNAQTAGHAI

Katimayiit Munaqtaghait

Niruaqtahimayut Katimayiit ataniquqtuiyt timiquatauyut haamlatkut kuapuriissaanit munaqtiuplilik hakugingniinik, tamangnik maligaliqiniqmut titiraliqiniqnullu.

Katimayiit munaqtiuyughat aulapkainiqmik haimaniqmik, malittiarniqmik, nakuuyumiklu kavamanik nunallaarnit. Taimaa iniqhiyaamik, unipkaaqhimayutut hivuanit, Katimayiit kitunkiaq hakugingnilgit *Haamlatkut Maligainit, Nunauyut, Nunallaat Ikluqpaqarviillu Maligait, ahiillu maligaliuqhimayut.*

Kitukiat havaaghat pitquyahimayut ataagut taamna *Nunauyut, Nunallaat Ikluqpaqarviillu Maligait*, taapkualu haamlatkut Katimayinut ihumaliurnaittuq kihimi inirahuariamik. Taapkuatut, tikkuaqtuuyut Angayughiqmik Titiraliqiyimik/Atanilluaqmik Titiraliqiyimik (SAO/CAO) iniqhiyaamiklu ukiuq tamaat maningnut atuqtaghainik havaariyaulluaqtuq.

Katimayiit ihumaliuqhimayunik havaaghaldit. Taimaitpat, ihumaliuqtaghaat Katimayiit iniqhiyaamingnik havaaghainik. Taapkuatut, katimayiralaanik makitapkaiyaamik ihumaliurutigyaamik nutaamik ulapqiviluriamik atauhiyuq Katimayiit ihumaliurnikkut hakugingniita. Katimayiit *aghuuqtauyuittut* katimayiralaanik makitapkaiyaamik.

Tamatkiumayumi, Miyyauyuq Katimayiillu naahuriyauyut taimailiuriamik:

- Nakuuyumik hivuliqtuyaamik kivgaqtuqlugulu nunallaaq tamatkiumayutut.

- Titiraqlugit haamlatkut ihumagiayit irinigiyailu qauhittiarnaqtukkut parnaiyaplutik.
- Makitapkailutik munarilugillu maligaghaliuqhimayut aulapkaiyailu
- Ihumaliuqlutik – ihumagiplugit naunaitkutalluat nakuuyullu qauyihautit.
- Tuhaqtittiqattaqlutik aulahimaittumik ihuaqtukkullu ilagiingnut, SAO-mut/CAO-mullu, inungnullu.
- Munarittiaqlugit ihuaqtukkullu haamlatkut pivighait.
- Amirnaiqhimanahuaqlugu nunallaaq, aanniaqtailiputik, aumayaarnaqtumiklu.

Ahiagut taapkua havaaghalluangit Katimayiit, kitukiat havaaghat tuniyauvaktut Miyyamut, Katimayinut, SAO-mut/CAO-mut, haamlatkullu havaktiinut. Hapkua havaaghat unipkaanguyut ataani.

Hulivakpa Miyyauyuq?

Miyyauyuq takunnatqiayayuq katimayi Katimayinit, aulattiarnialu Katimayiit ihumaliuqtauvaktuq Miyyayum hivuliqtuniagut. Ahiagut taapkua katimayiit havaaghait, Miyyauyuq – angayughiupluni titiraqtilluaq haamlatkunni – ahiaguttauq havaaghaliq.

Uquhilluaq atuqhugu talvani *Haamlatkut Maligainit*, Miyyauyuq piyughaq taimaa:

- Aulapkaittiaqlutik pittiaqlutiklu tamangnik katimaviinit Katimayiit ihumaliuqlutiklu taimaa tamangnik apiqhuitit pittiarniqmut naammagiayayaaghait Katimayinut tamatkiumayutut.
- Hivuliqtulutik ikkuaqtuilutiklu Katimayinik.
- Havakpaklutik taimaa tamaita maligait ataniqtuqtuiyut haamlatkunniq aviktuqhimayumiklu maliktauuyaamik.

- Ihuilutauyut tamangnik hugiyuinniqmit, pimmarlungniqmit,ihuinaarniqmillu havaaghainit havaktiit katimayiilluuniit taniqtauniaqtut.
- Katimayiit ilihimapkailugit hunanik pitquyauhimayuniklu havauhiqnik ihuaqhatjutaulaat maniutainik naammainnarnianiklu haamlaktut.
- Atiliqhiqatauluni saliugaqnik akiliqtuutighat kivgaqtuqhugit haamlatkut (hapkua havaaghat tuniyauyuitkumik Katimayimut tikkuaqtauhimayuq Katimayinit).
- Katimayinut ilittuqhitilitik kitumikiaq maniliqiniqmut naunaitkutanik ilittuqhitiyunik hugiyaunngittunik, ihuilutauyunik ihuinaarutimikluuniit makpiraaqnit atugaqniliuuniit haamlatkut.
- Ikkuaqtilutik havaktinik haamlatkut kuapuriissaanit.

Hulivakpat Katimayiit?

Havaaghaita inittiariamik, Katimayiit ihumagittiaqtaghaat nunallaaq ihumagiayitalu hivunighamut. Katimayiit hakugingniit piyumatumiillu naahuriyauvaktut tuhaqtittivauhiigut ihumaaluutinik naammagiinnaqlugillu katimayiit ihumait.

Katimayiit ihumagittiaqtaghait qaffiuyut ilihimayaghat nakuuyumik ataniqtuqtuiyamik:

- Nunallaarmiut ihumagiayit ihumagillaqhugit inmingniinnaunngittumik.
- Quviahuitigittiaqhugu pittiarniit haamlatkut kuapuriissait.
- Pittiaqhutik havauhikkut nakuatullu.
- Ilihimattiaqhugit maligaliqiniqmut nutqautait nunallaarnit kavamait.
- Ihumagittiaqhugit tajja atuqtauyut ihuaqtunullu maligaghaliuqniq
- Ihumagittiaqhugit haamlatkut havaktiit titiraliqiyillu havaaghaita havaktiit.

- Aulapkaiplugu nunallaarnit maligaliqiyit titiraliqiyit atuqtittivallianiqlu.
- Titiraliqiplutik aviktuqhimayumi kavamatuqailu maligainik mihingnautauyut nunallaarnit kavamanit.

Havaaghaita SAO/CAO

Angayughiq Titiraliqiyit/Atanilluaq Titiraliqiyi havaktiuyuq Katimayinit tikkuaqtauhimayughaqlu maligaghaliuqhimayukkut malighugit *Haamlatkut Maligait*, Ilanga 43.

Ihumagiplugu uqauhiit Miyaum, taamna SAO/CAO-nguyum havaaghariyait titiraqhimagut *Haamlatkut Maligainit*, Ilanga 47, taimaittaamik:

- Munariyaamik ikkuaqtuilugillu havaaghaita haamlatkut kuapuriissat, havaktiit, ahiillu havaktiit.
- Atuqtittivallialugit maligaghaliuqhimayait Katimayit.
- Unniqtuivaklutik Katimayinut.
- Ihivriuqlugit naunaiqhitilutiklu tamangnik haamlatkut havaanginnik pitquyauhimayutut Katimayinit.
- Nalauttaaqhimayut manighautait akiliqtuqtaillu iniriiqhimayughat ihumagiplugu *Haamlatkut Maligait*.
- Kaantulaaktitaghaita haamlakut kuapuriissat iniriiqhimatalutik aullaqtitaulutiklu pitquyauhimayutut Katimayinit.
- Havaaghait ahiit iniqhimalugit Katimayit pitquhimagayit.

SAO/CAO-nguyuq ahnik havaaghiliktauq titiraqhimagut talvani *Haamlatkut Maligainit*. Kihimi, Katimayit tikkuaqtuinnarialgit ahnik havaktinik maligaghaliuqhimayukkut ihumagiplugu Ilanga 44 havaaghait havaariyaamik tuniyauhimayut SAO-mut. Hapkua havaaghauyut:

- Munarilugu haamlatkut naunaitkutaat nipiqtauluni titiqqanut pitquyauhimayunit.
- Katimaviinit Katimayit katimaqataulutik titiraqlugillu nalaumayumik tamangnik pigiaqtihimayait, ihumaliugait, havaaghaitu.
- Titiraqlugit munarilugillu katimatjutait titiqqat ahiillu naunaitkutait Katimayit katimayiralaangilu.
- Munarilugit tamangnik hivullit maligaghaliuqhimayait haamlatkut
- Aajjikkutaliuqhimayunik tunihilutik maligaghaliuqhimayunik katimatjutiniklu ahniklu inuit naunaitaghait titiqqat malighugu *Haamlatkut Maligait*.
- Munarittiaqlugit tamangnik maniutait qutangnaitjutaillu haamlatkut kuapuriissait.
- Katitiqlugit pilugillu tamangnik maniutit nanminiriyait atugauyulluuniit haamlatkunnut.
- Tamangnik maniutit tuniyauhimayut haamlatkunnit maliguattiariamik *Haamlatkut Maligainik* ahniklu ihuaqtut maligaghaliuqhimayut.
- Initiaqhimagunik nalaumayuniklu titiraliqilutik tamangnik manighautinit tuniyauhimayut akiliqtauuhimayullu kivgaqtuqhugu haamlatkut.
- Initiaqhimagunik nalaumayuniklu titiraliqilutik atugaqnik tamangnik nanminiinut akiliqtaghainullu haamlatkut akiliqtuqhimayaillu ihilutauyut maniliqiniqmut qanurininganiinut.
- Tamangnik maniliqiniqmut titirautit titiraqhimalutik malighugu *Haamlatkut Maligait* takupkaqtitaulutiklu Katimayit pitquivakkumik.
- Maniliqiniqmut naunaiqhitilutik ihumagittiaqhugu haamlatkut kuapuriissait taamna Ministauyum piyumaniaqtait.

Aulapkaiyiryuat akihaqtuqhugit

Titiraliqiyit

Ihuaqtukkut havaqatiiktut Katimayiit – Aulapkaiyiryuat Taliuyait nunallaarnit kavamanit – SAO/CAO-ngalu havaktiillu – Titiraliqiyit Taliuyait – nakuuyuq tunngaviuyuq haamlatkut havakvigiinnarialgiit. Havaqatigiittiaqtughat aulahimmaaqlutiklu Katimayiit SAO/CAO-nguyuqlu Havaaghalluangit Katimayiit taimaa hivuliqtiiulutik maligaghaliuqlutiklu. SAO/CAO-nguyuq maligaghaliurniqmut unniqtuiyuyuq taimaalu Katimayiit maligaghaliuqhimayait atuqtauuyaaghait munaqtuyuq.

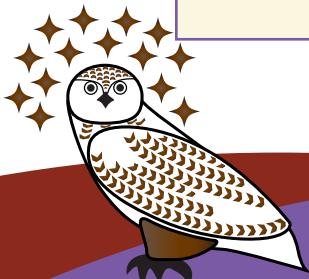
Havaktiit, ikkuaqtipluni SAO/CAO-nguyuq, naunaiqhitihimayaghait Katimayiit

uplumi ihumaaluutauyunik naahuriyainullu. Tamangnik ihumaaluutit qauyihaqttautiaqlutik taimaa Katimayiit ayuqnaittunik aallanik ihumagiyaghraqariamik. Titiraliqiyit havaktiit ilihimattiaqtut qauhimattiaqhutik ihariagiyanik Katimayiit taimaa havaaghaita inittiariamik ihuaqtukkut.

Taimaittuq kihimi, aviktuqhimaniit aulapkaiyiryuat maligaghaliuqhimayainit titiraliqiyamiklu ilitturittiarnaitpaktuq. Mamianaugaluaq, quulliriikpangniaqtut akunngani malruk. Kihimi, tamangnik lauyut ilihimattiarumiuk ahii havaaghaita havaaghaitaluu haniliriikkumik, ihumagittiarutigiikpallianiat tunngaviuttianguluni ataniqtuqtuiyamik haamlatkunnik titiraliqipugit havaaghaita.

KATIMAYIIT HAVAKTIILLU NAAHURIYAITA ILAGIINGNIT:

Qanuq Katimayiit naahurivaghat havaktinit?	Qanuq havaktiit naahurivaghat Katimayinit?
Maliklugit Katimayiit uqauhiit.	Pittiaqlugit ihumagittiaqlugillu havaktiit nunallaarmiullu.
Atuqtittivallialugit maligaghaliuqhimayut, ihumaliukkat, maligaghaliuqhimayullu.	Ilihimattiaqlugit havaktiit havaaghait munaqtaghaitaluu.
Aullaqtittilutik ayuiqhaqvingnik ikayuutiniklu.	Ilittuqhaqlugit ayuiqhaqviit, ikayuutait, aulapkaiyaillu.
Nakuunnginnarahuaqlutik havaqatigiplugit ikayuqtauyut inuillu.	Ilaulutik parnaihimalutiklu katimavighainut.
Katimayiit naunaiqhitilugit nalaumayunik naunaiqhitinik, naunaikutanik, uqauhirkniklu ihumaliuttiamik.	Ihuaqtunik, ilaaniyu ayuqnaqtunik, ihumaliuqlutik ihumagiplugit tamangnik naunaitkutat hailiyauhimayut.
Tunihilutik ayuqnaittumik qauhittiarnaqtunik tatqiqhiutit tamaat maniliqiniqmut titiqqanik..	Tuniqhimainnaqlutik Katimayiit ihumaliugainik ikayuqlugillu havaktiit atuqtittivallianahuqhitik ihumaliugaqnik maligaghaliuqhimayuniklu.
Pittiaqlugit ihumagittiaqlugillu nunallaarmiut.	Katimayiit nakuugilluaqtaghaninggitait ilaita, ilannaita, nanminilgillu havaqatait.
Atuqttilugit tamangnik maligaghaliuqhimayut naatkutigiiktumik.	Tuniqhihimainnaqlugit malittiaqlugillu haamlatkut maligaghaliuqhimayait.
Maliklugit maligaliuqhimayut maligaliqiyillu havaaghaita.	Katimayiit unniqtuilaittut havaktiit havaaghainik atannguyaualittutiklu.
Kiulugit inuit qilamiuqlutik pittiaqhutiklu.	Tuniqhihimainnaqlutik ilihaqtaghanik taapkualu havaamingnik ayuiqhevallialiayut taapkununnga SAO-mut/CAO-mut havaktinullu.

Qaritauyakkuurutinit Naunaiqhiviit

Naunaittiaramik havaaghainik, hapkua ihivriuqlugit titiraqhimayut *Haamlatkut Maligainit*.

Haamlatkut Maligait, Ilanga 32.1

- Ilittuqhitiuyuq Katimayiit havaaghainik.

Haamlatkut Maligait, Ilangi 39 – 42-mut

- Ilittuqhilitugit ahiagut munariyaghait Miiyauyum Tuklialu Miiyauyum.

Haamlatkut Maligait, Ilangi 47, 48-lu

- Ilittuqhilitugit havaaghaita SAO/CAO-nguyuq

Piyuitkuvit huli, atuqlugu una atatarutik titiranunngariami Maligaq PDF-tut.

[file:///E:/Downloads/635423168201875000-314879935-consrsnwt1988ch-1%20\(4\).pdf](file:///E:/Downloads/635423168201875000-314879935-consrsnwt1988ch-1%20(4).pdf)

MUNAQTAGHAINUT INMINGNUT-QAUYIHAUTIT

- Kitut ilittuqhitiuvat Katimayiit *havaaghariyainik* taapkualu *pitquyahimayut* havaaghainik?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 5*.
- Ahiagut havaaghaita Katimayitut, kituuvat aallat havaaghait Miiyauyt naahuriyauyutut havaaghariyait?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 6*.
- Katimayinut, qanuriliuqnaqqa hakugingniit ilittuqhitiyaamik atuqtittiyaamiklu Katimayinit?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 6*.
- Kina munaqtiuva atuqtittivalliayaamik Katimayiit *maligaghaliuqhimayainik*?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 7*.
- Kituuvat ilangi SAO/CAO-nguyum havaaghalluangit?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 7*.
- Qanuq naahurivaghat Katimayiit havaktiinit - kipughiplutiklu?
✓ Ihivriuriamik, *takulugu makpiraq 8*.

HAVAAGHAI HAVAUHIILLU

Katimayiit amihunik havauhiuliqtunik atuqpaktut inirahaqhugit havaaghaita niruaqtauhimayut. Havauhiit hapkua nutaannguqpaliahimayut ukiunit ikayuriamik Katimayiit ahiillu niruaqtauhimayut timiqutit naatkutigiiktumik havagiamik, iniqhittiaqhutik, ihumaliuttiqaqhutiklu. Ilangi Katimayiit havaaghalluangit – havauhiillu iniqhittiariamik – unipkaanguyut hamani titiraqhimagunit.

Nunallaarnit Kavamait Aullaqtihimayait Ikayuutaillu

Haamlatkut munariyalluangat taapkua aulapkainiq ayuiqhaqvingnik ikayuutiniklu taapkuatut:

- Apqutit ahiillu ikluqpaliuqhimagunit ahiquiyainiq, imautinik anaqniklu kuvvirnik aulapkaiyut, imiqtautituqtut, iqqakurnik agyaqtaqtut, anaqnik kuvihiyut, ahiniklu ikayuutinik aghuurnaqtut aulattiariamik nunallaarnit.
- Nunallaarnik parnaiyaiyut.
- Amiqhiyut irininaqtunullu ikayuutit.
- Ulapqipkainiq, ulapqiyut, inuuhiqattiaqtut, inuuhiqattiariniqmullu ayuiqhaqviit.
- Munaqtuyut nunallaarnit nunautainik.

Ahiagullu, haamlatkut ilauvalliaiyut ihumaaluutinut ikpingnautauyunik nunallaarmut taapkualu nunallaarmiut ilittuqhitiyumayainik. Taapkuangulaaqqtut manighiurniqmut hanavalliani, pivighanik hanavalliani, inuuhiqattiariniqmumut ihumaaluutit, aimaviilliurniq, amihuuyullu aallat. Ihumaaluutit hapkuatut ayuqnaqhilaqtut amihuuyullu “taangayut” talvani havaaghalluanit ilitturinnaittut taapkualu pivighat ikittuuplutik.

Ihumagillaqtaghanik Hanayut, Ihuagnighakkut Parnaiyautit, Maniillu Atuqtauyughat

Katimayiit Ihumagiayit

Ihumagiayita Katimayivit ihumaliuqhimaguit ingniyuq ingilratjutauniaqtuq haamlatkunnut nunallaarnitlu hivunighaptingnut piyumayaptingnik. Kiuhvaktuq apiqhuitinik: “Uvagut hunanik, nunallaarmiutut, piyumavik? Naniittumavik ukiuq 20xx tikitpat?”

Taapkuatut, Katimayiit ihumaliuqniaqqut taimaa nunallaarmiut piyumayut “Halumayumik, aulapkaittiaqhimayumik nunallaarmik amirnaittumik aumayaqaqtumiklu, havaaghalingmik inungnut tamaat, taapkualluanut inulrammiit iniqnirillu”.

Ihumagiainut Uqauhiq Katimayinut “qulliuvaktuq ikkuaqtuiyuq”. Maligaghaliuraangat ihumaliuraangalluuniit havaaghanut iniqtauyughanik nunallaarmi, apirlutit: ikayuutauniaqqa ihumagiayaptingnut?

Ihuagnighakkut Parnaiyautit

*Ihumagiayit ilittuqhitiyuq inirumayarnik.
Ihuagnighakkut Parnaiyautit ingilratjutauvaktuq qanuq iniqniaqhimayarnut.*

Nunallaarnit Ihuagnighakkut Parnaiyautit:

- havakvighaliuqpaktuq hanayaghanut inungniklu tamangnik atauttimut nuhugaqtittuni,
- ikayuutauvaktuq Katimayinut havakvighait munariplugu puiguqtailipluhi hunat aghuurnariamik ihumagiyaamik,
- maliktaghaliuqpaktuq qauhittiarnaqtunik SAO/CAO-nut havaktinullu,
- maliktaghaliuqpaktuq irininaqtuniklu maningnut atuqtaghanut, taimaalu
- hakugighaivagait havaqatigiiit ilihimaliqaigut havaqatigiiingnikkut ayuqnaqtunik ihumaliuriarimik.

Ihuaqnighakkut Parnaiyautit ilittuqhaivaktuq inirumayainik nunallaarmiut qaffiuyunik ukiunik. Ikkuaqtuvaktut tikkuaqtauyunik irininaqtunik iniqtauyughaniklu. Ilaugumi Ihuaqnighakkut Parnaiyautinut havaaghaliuriamik inulramminut, iriniginiarungnaqhiyaat aullaqtinniqmik iliaqtaaqtut-ayuiqhaqvighainik taimaaluuuniit ahiquuiyaiyaamik ikluqpangmik inulrammit katimavighaat.

Maligaghaliuqhimayut aghuurnaraluaqhatik, angiyut ihumaaluutit Katimayiit ihumagilluaqtaghait hivituyumiklu ihuaqhainahuaqlugu Kitukiat

havauhiit, taapkuuatut ihiq munarinahuaqhugu qinmiillu hanguyut, aghuurnaqtut kihimi ihumagilluaqtaghaunngittut. Talvuuna Ihuaqnighakkut Parnaiyautit ikayuutauyut Katimayinut ihumagiyaamik angiyulluaq piksautik.

Nunallaarnit Ihuaqnighakkut Parnaiyautit apqutingnut nunauyariyat. Kitukiat ihumaaluutit nuivalliagaangat, tautuktauyughat ihumagiyaalutik Ihuaqnighakkut Parnaiyautinit taimaa Katimayiit ahikkuuqtailyaamik, ihumagilugit irininaqtut, hangutitaqtaililutik aghuurnaqtunit.

IHUMAGIYAIT NUNALLAARNILU IHUAQNIGHAKKUT PARNAIYAUTINUT TITIQTAGHAT

Havaaghaq	Havaaghalluangit
1. Ihumagiyaqnik titiraqlutik <ul style="list-style-type: none"> Ihumagiyaqnik titiraqlutik qanuq timiqutik inniariaghaanik 	☒ Katimalutik unniqtuqtaulutik ikkuaqtuqtaulutiklu SAO/CAO-mit.
2. Titiraqlutik nunallaarnit Ihuaqnighakkut Parnaiyautinik Maningnullu Atuqtaghanik <ul style="list-style-type: none"> Irininaqtut titiraqlugit Ilittuqhailegit ayuiqhaqvighat ikayuutillu Aviktuqlugit pivighat Titiraqlutik maningnut atuqtauyughanik Ilittuqhaqlugit havauhiit piyumayaillu 	☒ Katimayiit ingilravighainik iniqhivaktut irininaqtuniklu ☒ SAO/CAO havaktiillu titiraqpaktut Ihuaqnighakkut Parnaiyautinik Maningnullu Atuqtaghanik Katimayiit pitquhimagumik ☒ Katimayiit ihivriuqpagait angiqpaghugillu Ihuaqnighakkut Parnaiyautit Maningnullu Atuqtaghanik
3. Atuqtittilugu nunallaarnit Ihuaqnighakkut Parnaiyautit <ul style="list-style-type: none"> Aulapkailutik ayuiqhaqvingnik ikayuutiniklu Titiraliqilutik aulapkaiyaanik 	☒ SAO/CAO havaktiillu Katimayiit pitquhimayaatut
4. Munarilugit qauyihaqlugillu nunallaarnit Ihuaqnighakkut Parnaiyautait <ul style="list-style-type: none"> Ihvriuqlugit naunaitkutat havaktinit Ihvriuqlugit aulapkaiyut ayuiqhaqvingnik ikayuutiniklu Ihvriuqlugit maniit atuqtauyughat maniliqiniqnullu titirautit Uqaqatigilugit nunallaarmiut Piyumayaita piyauyaaghait naunaiqhilutik ihuaqtauuyaaghainiklu 	☒ Katimayiit munarivagait Ihuaqnighakkut Parnaiyautit ☒ SAO/CAO havaktiillu naunaiqhitivagait naunaitkutaniklu tunivaghut taimaa ihuaqtukkut munaqhiyaamik qauyihaiaamiklu
5. Titiratqiklugit nunallaarnit Ihuaqnighakkut Parnaiyautit Maningnulluuniit Atuqtaghanut ihuaqqat <ul style="list-style-type: none"> Aallannguqtirilugit parnaiyautit maniilluuniit atuqtauyughat iharianaqqat 	☒ Katimayiit angiqpagait aallannguutit Ihuaqnighakkut Parnaiyautinut Maningnulluuniit Atuqtauyughanut ☒ SAO/Cao naunaiqhitivaktuq unniqtuivaghutiklu aallannguutinut Ihumagiyaainik Ihuaqnighakkullu Parnaiyautinut

Maniit Atuqtauyughat:

Kingulliqpaamit, Maniit Atuqtauyughat qauhittiarnaqtunik, naunaittiarnaqtunik naunaitkutaqaqtut qanuq aviktauniaqmangaat maniit ikayuriamik Ihumagiyaita irinigiyaital

Ilittuqhitiyaamik, maniit atuqtauyughat naunaitkutauyuq maniliqiniqmut parnaiyautinik ilittuqhitiuyuq qanuq nunallaaq munariniariaghainik maniutainik inuutainiklu. Talvunga kinguanut, maniit atuqtauyughanit ilauyut hapkua:

- Maniliqiniqmut parnaiyautit nalauttaaqtunik maniutainik tuniyauyughanik atuqtauyughaniklu.
- Aulapkainiqmut ikkuaqtiiyuq ilittuqhitiavktuq hulilukaaqtanik, ikayuutinik, havauhirkniklu.
- Parnaiyainiqmut ikkuaqtiiyuq havakvighaliuqpaktuq hivunighami maniliqiniqmut havaaghanik.

Ingilrutit Katimayiit Atuqpagait Ingilravighainut

Maligaghaliuqhimayut

Katimayinut ilaupluit, nunallaarnit maligaghaliuqtiuyut, havangniaqhimaplutit nakuuyumik maligaghaliurniqmut ihumaliuriamik. Qanuq taimaa qauhinnaqqa? Hunauyuq maligaghaliuqhimayut?

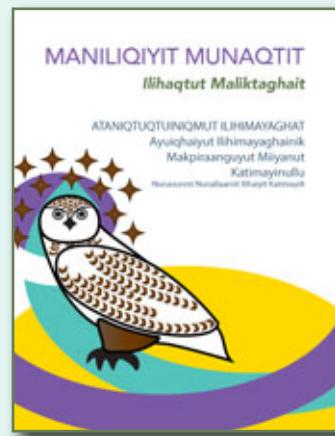
Niruaqtauyumayutit ihumaliuqhimagavit aghuurnariyaqnik nunallaarnut, ihumaaluutigiyatit, aallannguqtirumayatit ihumagiyatillu nunallaarnut. Ilaupluni nuutiqpallianiqliqmut nunallaarmiunit talvunga niruaqtauhimayumut hivuliqtimut, havaqatigiingniqmut, maligaghaliuqtit, havakpaktutik iliqahtiutyamik ihumagiyatit taapkualu Katimayiqativit taimaa atauttimut havagahuariamik.

Maligaghaliuqhimayut taapkuangulaaqtut atuqtittivallianiqliq mik maligaghaliuqhimayunk

MANILIQIYIT MUNAQTAGHAI

Ilitturinnaqtunik naunaitkutat haamlatkut maningnut atuqtaghainik ahniklu maniliqiniqmut havauhiit ilihainnarialgit talvani Kavamaliqiyyut Havauhiit Ilihaqttaghat. *Maniliqiyit Munaqtaghait* ilhaitjutit, ilihaqtaghalik qunngiaqtaghamik 30-niklu makpiralik Ilihaqtum Maliktghaat, piinnarialgit NMTO-kut qaritauyakkurutainit (www.nmto.ca). Una ilihaqtaghaq naunaitkutalik taapkununnga:

- Katimayiit Havaaghait Maningnut Atuqtauyughanit
- Maningnut Atuqtauyughat Havauhiit
- Aulapkainiqmut Maniit Atuqtaghat
- Angiyunut Parnaiyautit Atuqtauyughallu
- Maniliqiniqmut Havauhiit
- Maniliqiniqmut titirautit
- Ukiuq tamaat ihivriuqhiyut

taimaa qinmiit anuhimayaamik
inuqarniqmi taimaaluniit nunallaarmiunik
atutqiktittinahuaqtut hunanikiaq.
Taimailingalaaqhunilu tuhaqtittiyut
iniqniaghimayainik taapkuuat kikliliuriamik
nunanik atuqtittiyaamik, havaktighaqhiurniq
nalvaaqhiuqtaghanik hanavalliyunik,
havagahuarumikluunit nunallaarni
aanniaqtailiniqmut. Ukiuq tamaat maniit
atuqtauyughat, Ikluqpaghaliuqvinggaut
Parnaiyautit, parnaiyautillu ihuaqnighakkullu
havauhighat maligaghaliurniqmut uqauhiuyut.

Hivuliqtuniqmut Maligaghaliuqhimayut
Hivuliqtuniqmut Maligaghaliuqhimayut
ilittuqhitivaktut qanuq Katimayiit aulavaktughat.
Hapkua angirutauvaktut apuqhivianut,
havauhirnut, iniqniaghimalutiklu aulapkaiplutik
Katimayinik. Iliqahiutilaaqtait atuqpauhiit
Katimayiralaangit Katimayiit, havauhirnik
inungnit tuhaayumaplutik, ihumaliurniqmullu
havauhirnik. Atauttikkut, uqauhiqaqtumik
taiyauyughaq:

- Miyyauyuq Katimayiillu ilagiingniit
atauttimut nunallaarmiunullu.
- Katimayiit ilagiingniat SAO/CAO-lu.
- Nutqautit SAO/CAO-m atannguyaupluni.

Maligaghaliuqhimayut
Maligaghaliuqhimayut maligaghauyut
nunallaarnit. Taapkua Kavamatuqait Kanatami
Kavamaillu Nunavunmi maligaghaliuqpaktut,
taapkualu nunallaat maligaghaliuqhimayukkut.

Katimayiit hakugingnilgit maligaghaliuriamik
talvani Haamlatkut Maligait, talvanilu
Nunauyut Nunallaat Ikluqpagaqviillu
Maligait, aallallu ilauyt maligaliuqhimayut
(taapkuuat, *Qinmiqnut Maligaq, Parnaiyaiyut*
Havaaghaniklu Qauyihiayit Maligait, Nunavunmi
Irininaqtunut Havauhiit Maligait, qanuqlu).
Maligaghaliuqhimayut pingahuiqtuqlutik
taiguaqtauyughaq maligannguqtinnagu. Taimaa
nunallaarmiut tuhaqtittiyaamik havauhiinut.

Pigiaqtitauhimayut

Pigiaqtitauhimayut ilittuqhitivaktut
havaariyumayainik Katimayiit
taamna ihumaaluutauhimaghaarumik
ihumaliuqtauhimattiarumilu katimayinit.
Havauhirnit ilauyt hapkua:

- Ighivautalik (Katimayiluuniit)
takupkaqtitaiyuq pigiaqtitaghamik
Katimayinut.
- Katimayium pigiaqtittiniaqtuq,
aippiqtuqtauluni inungmit.
- Ighivautalik unipkaarutigivagait
pigiaqtitauhimayuq, naatkutigiiktumik
ihumaliuqtiplutik akihaqtuqtunik
angiqhimayuniklu.
- Katimayiit aniguqtipagait akimavaghutiklu
pigiaqtitauhimayumik angiqhimagiighutik,
amigaitqiayit niruaqhimaplutik.
- Katimayiit ihuaqhaiilaqtut
titiratqiklutikluuniit pigiaqtitauhimayunik
havauhiit atuqtittivallianiqmut atuqhugit.

Aulapkainiqmut Parnaiyaiyut

Titirariamik angiqhiyaamiklu parnaiyautinik
aghurnaqtuq havauhiq Katimayinit taimaa
aulattiariamik ayuqnaittumik ihuaqtumiklu.
Parnaiyautinut ilauyt:

- Angiyunut Niuvigaghanut Parnaiyautit
- Irininaqtunut Parnaiyautit
- Nanminiqnik Munaqtuyut Parnaiyautit
- Ulapqiniqmut Parnaiyautit
- Havaktighaliqiyit Parnaiyautit
- Quilliqturniqmut Parnaiyautit

Tamangnik ataaguuqtughat piksaulluaqmut
nunallaarnit Ihuaqnighakkut Parnaiyautinut
ikayutigilugu Katimayinut, havaktinut
nunallaarmiunullu kitut aghurnaqtut
tajja qanuriliurniariaghalla hivunighami
ihariagiyanut.

Ihumaliurniqmut Havauhiit

Unipkaaqhimayutut, Katimayiit ihumaliugait uquauhiuvaktut taimaaluu/uniit maligannguqpaktut aniguqtitiplutik maligaghaliuqhimayunuk, nunallaarnit maligaghanik, pigiaqtittiplutiklu. Katimayitut, taimailiuqpaktut pigiaqtittiplutik.

Pigiaqtitauyut

Tamangnik Katimayiit havaariyaghait ilittuqhilitvaktut pigiaqtittiplutik. Tamangnik pigiaqtitauyut aippiqtuqtaulutik ilittuqhilityaamik unipkaaqtaghanik hunauyunut. Ighivautalik pigiaqtitauhimayuq uqaqhugu unipkaquivavktuq akirautigiluguluuniit.

Ighivautalik ilaunginnarialik akiraqtuutiyunut pigiaqtitauhimayumik kihimi ighivautaa tunihimataarumiuk tuklianut Miyyamut ahinulluumiit katimayimut, taamma Tuklia Miyyayum huitkumi. Ighivautalik utiqzikpaktuq ighivautaanut unipkaariyautaaqqat akiraqtuutiyunit.

Pigiaqtittigaangamik, angmaumavaktuq unipkaaqtaghaq akiraqtuutiyaghaqlu. Unipkaangat munarivagaat ighivautalgum. Pitquhiuvaktuq tamangnut katimayinut,

ahiagut pigiaqtittiyuq, uqauhiqariamik atauhiugaluumik tamangnut pigiaqtihimayunut. Ighivautalik naammagiinnarumiuk unipkaariyait pigiaqtitauhimayumut, tamangniklu katimayiit nipliquyahimayumik, ighivautalik pigiaqtitqikpaktaat niruaquivaghunilu.

Aallatqiiktut pigiaqtitauyut atuqtauvaktut aallatqiingnut atuqtainut. Tahapkuatut:

Pigiaqtitauhimayuq ihuaqhayaamik

pigiaqtitauvaktuq aallannguqtiriyaamik ihuaqhayaamikluuniit pigiaqtitauhimayuq taamna pigiaqtitauhimayuq niruaqtautqiktinnagu. Pigiaqtitauhimayuq angmaumavaktuq ihuaqhaqtauuyaamik talvunga apiqhuitauvighaanut (niruaqtittigumik). Ihuaqhatjutighanut aippiqtuiyuqaqtughaq taamna hivulliq pigiaqtitauhimayuq aippiqtuqtauhimayumi.

Pigiaqtittiyut Hapummihimayaamik

atuqtauvaktuq pigiaqtittiyaamik utiqvighattumik ihumaliuqtalhaq kihimi pigiaqtitqiktaulaaqtuq amihuutqiyat katimayiit ihumaliurumik. Pigiaqtittihimayut “hapummihimayaamik” taimaaluuuniit “ikpatingmiipkaqlugu” taimaililaqinnaqtuq.

HAVAUHIGHAT KATIMAYIIT KATIMAVIINIT

Pivighatqiuyuq naunaiqhivigiyamik qanuq Katimayiit katimavagiaghait talvaniittuq *Nunavunni Maliktaghat Katimayiit Katimatillugit*. Piinnarialgit talvani Pivighat ilangannit NMTO-kut qaritauyakkuurutainit (www.nmto.ca), the Guide provides information on:

- Aallatqiingniit katimaviit (katimaviit, ahiittunut katimayut, irininaqtunut, ilitturinnaittukkullu)
- Katimayunit havaaghat
- Katimayut katimatjutighait
- Havauhilluat
- Parnaiyayut katimatjutinik titiqlanik
- Katimayiralaat

- Havauhiit Maligaghaliuqhimayunut
- Maliktaghat Pittiarniqmut

Pigiaqtittiyut Kinguvaqtittiyamik

Katimayiit ihumaliurumagumitku pigiaqtitauhimalraaqtuq kinguani katimavianit, kitumikiaq katimavianit. Pigiaqtitauhimayuq pigiaqtitaunginnarialik akiraqtuqtauhimagumiluuniit pigiaqtitauhimayuq kinguvaqtittiyumayumik.

Pigiaqtittiyut Katimahuiriamik

atuqtauvaktuq katimavigiyaat taimaariamik ihumagihuiriamikluuniit apiqhuutinik. Ihuaqhaqtaulaittuq akiraqtuqtaulaittuqlu taimaalu atauttikkut niruaqtuqtauyughaq.

Hapkua ilittuqhilit ikittuugaluit aallatqiingnit pigiaqtihimayunik atuqtauvaktut Katimayiit katimagaangamik. Unipkaat pigiaqtittiniqmut naunaittiarnaqtumik ilittuqhilitihimayut talvani MTO-kut makpiraangit atilik *Nunavunni Maliktaghat Katimayiit Katimatillugit.*

Ihuinaaqtailiyut Katimatjutigiainut

Niruaqtauhimayutut hivuliqtitut, aghuurnaqtuq taimaa ihumaliuqtaililutik ihumaliuohimavunut

manikkut ikayuutauniarumik ilingnut iklumiujatingnulluuniit. Taimainniqqat ihuinaarutauyuq katimatjutigiainut.

Katimayi piniaqhimapluni pittailihimapluniluuniit manikkut ikayuqtauyumaniaqtuq ihumaliugainut Katimayinut Katimayiralaanganulluuniit, taamna Katimayi taimailiyughaq:

- tuhaqtittiluni taimaa ihuinaarutilik katimatjutigiainut taimaalu titiraqtauhimayughaq katimatjutainit,
- unipkaaqataulaittuq nirualaittuqluuniit katimatjutigiainut (amihut Katimayiit atuqtittivagaat maligaghaliuqhimayuq, havauhiqluuniit, taimaa taapkua Katimayiit ihuinaarutilgit anihimallaklutik katimavianit unipkaariyautillugu), taimaalu
- aghuuqhanngillugit ihumaliugait qanukiaq – hivuanit, katimatillugit kinguaniluuniit katimaviat.

HAVAAGHAIT HAVAUHIILLU INGMINGNUT-QAUYIHAUTIT

1. **Huuq Katimayiit Ihumagiainut Uqauhiqaqqat?**
✓ Ihivriuriamik, **takulugu makpiraq 10.**
2. **Qanuq taamna Ihuaqnighakkut Parnaiyautit ilauva Katimayiit Irinigiainut Inirumayainullu?**
✓ Ihivriuriamik, **takulugu makpiraq 11.**
3. **Hunauyuq maligaghaliuqhimayuq? Ilittuqhilitilaqqit ilangi Katimayiit maligaghaliuqhimayainik nunallaarnit?**
✓ Ihivriuriamik, **takulugu makpiraq 12.**
4. **Qaffinik taiguaqtauvaktughat maligaghaliuqhimayuq maligautinnagu?**
✓ Ihivriuriamik, **takulugu makpiraq 13.**
5. **Qanuq havauhiqaqqa pigiaqtitauhimayut?**
✓ Ihivriuriamik, **takulugu makpiraq 14.**
6. **Kitut pivighat atuinnarialgit ayuiqhaqpallirumaguvit havauhiqnik atuqtauvaktut Katimayiit katimatillugit?**
✓ Ihivriuriamik, **takulugu makpiraq 14.**
7. **Hunauyuq ihuilutit katimatjutauyunit? Qanuriliuqtughauvit ihuilutiqaruvit katimatjutauyunit?**
✓ Ihivriuriamik, **takulugu makpiraq 15.**

Qaritauyakkurutinit Naunaiqhiviit

Havakviat Nunallaarnik Kavamaniklu Ikayuqtiiit (CGS)

Nunallaarnik Hanavalliaiyut Havakviat
Havakvianit Nunallaarnik Kavamaniklu
Ikayuqtiiit (CGS) munaqtuyut hanavalliaiyunik
aulapkaiyuniklu ayuiqhaqvingnik
ikayuutiniklu hakugighaiyut ikayuqtuiyullu
haamlatkut kavamainit. Hapkua iniqtauvaktut
manikkut ikayuqtauplutik aulapkaiplutiklu
maligaliuqhimayunik havakvighanik taimaa
nunallaarmiut hivuliqtiiut kiuhiyaamik
aallannguqtaqtunik ihariagiyanut haamlatkut
kavamaita aviktuqhimayumi.

Havakvingnit havaktiit ikayuqpagait haamlatkut
unniqtuiplutik hivituhipligit ikayuutait
taapkununnga havaktunut haamlatkut kavamainit.
Atauttikkut unniqtuqtauplutik nunallaarnit
hanavalliaiyut havaktiinit ilihaqpaalliqhutiklu
katimatillugit nunallaarnit hivuliqtinut.
Ilittuqhitighat hunaqutit taapkuanguyut
makpiraat, maliktaghat naunaiqhitillu
hailiyauhimayut atuqtauyughat haamlatkut
titiraqtinuit, katimayinit inungnillu.

Naunaitiarumaguffi hivayaqlugu
aviktuqhimayumi havakvingnik:

Qikiqtani Aviktuqhimayumi

Nunallaarnik Kavamaniklu Ikayuqtiiit
Nunallaarnik Hanavalliaiyut
Titiraqaqviat 330 Kinngait, Nunavut X0A 0C0
Hivayaut (867) 897-3605
Kayumiktukkut: (867) 897-3633
Qaritauyakkut titiraqaqviat:
cgs.qik.cd@gov.nu.ca

Kivalliqmi Aviktuqhimayumi

Nunallaarnik Kavamaniklu Ikayuqtiiit
Nunallaarnik Hanavalliaiyut
Titiraqaqviat 490 Kangiqliniq, Nunavut X0C 0G0
Hivayaut (867) 645-8125
Kayumiktukkut: (867) 645-8143
Qaritauyakkut titiraqaqviat:
CommunityDevelopmentRI@gov.nu.ca

Qitiqmiuni Aviktuqhimayumi

Nunallaarnik Kavamaniklu Ikayuqtiiit
Nunallaarnik Hanavalliaiyut
Titiraqaqviat Iqaluktuuttiq, Nunavut X0B 0C0
Hivayaut (867) 983-4129
Kayumiktukkut: (867) 893-4003
Qaritauyakkut titiraqaqviat:
CGSCommdevkit@gov.nu.ca

Havakvilluangat

Nunallaarnik Kavamaniklu Ikayuqtiiit
Nunallaarnik Hanavalliaiyut Havakviat
Titiraqaqviat 490 Kangiqliniq, Nunavut X0C 0G0
Hivayaut (867) 645-8119
Kayumiktukkut: (867) 645-8143
Qaritauyakkut titiraqaqviat:
CGS.CD.HQ@gov.nu.ca

Haamlatkut Katimayiit

Haamlatkunnut katimayiit Nunavunmi ilauyt
taapkua Nunavunmi Katimayiit Katimayinut
(NAM) taamnalu Nunavunmi Katimayiit
Nunallaarnit Titiraliqiyinik (NAMA).
Naunaitiarumaguffi hapkuninnga katimayinik
hivayaqlugit havaktiit talvani:

Nunavunmi Katimayiit Katimayinik

Titiraqaqviat 4003
Iqaluit, Nunavut X0A 0H0
Qaritauyakkut: edofnam@northwestel.net
Qaritauyakkurutaat:
www.nunavutcommunities.ca
Hivayaut: (867) 979-3327
Kayumiktukkut: (867) 979-3112

Nunavunmi Katimayiit Nunallaarnit

Titiraliqiyinik

c/o Haamlatkut Ikluligaaryuk

Titiraqaqviat 10

Ikluligaaryuk, Nunavut X0A 0B0

Hivayaut: 867-898-9926

Kayumiktukkut: (867) 898-9108

Nunavunmi Nunallaarnit Ilihaiyit Katimayiit

Nunallaarnit Ilihaqtittiyut Timiqutaat manighunngittut timiqutauyut, makitauhimayuq February 2003-mi. Havaqatigiiqitut taapkua Nunavunmi Katimayiit Nunallaarnit Titiraliqiyinik taapkualu Havakviit Nunallaarnik Kavamaniklu Ikayuqtii aullaqtittiyamik timiqutinik “ilittuqhiyaamik, hanayaamik atuqtittiyaamiklu ayuiqhaqvingnik taimaa haamlatkut havaktiit ilihimayaamik qauyihimayaamiklu ikayuutauyughanik nakuuniqhanik haamlatkunni ayuiqhaqvingnit ikayuutinilu aviktuqhimanayumi tamaat.”

Nunavunmi Nunallaarnit Ilihaiyit Katimayiit

Titiraqaqviat 1509

Iqaluit, Nunavut X0A 0H0

Qaritauyakkut: info@nmto.ca

Qaritauyakkurutait: www.nmto.ca

Hivayaut: (867) 975-5346

Kayumiktukkut: (867) 975-5340

TAIMAAQTIRUTIT

Nakuuyumik ataniqtuqtuiyaamik havauhiyuq hakugighaiyuq nakuuyunik kuapuriissanit hivuliqtinik...

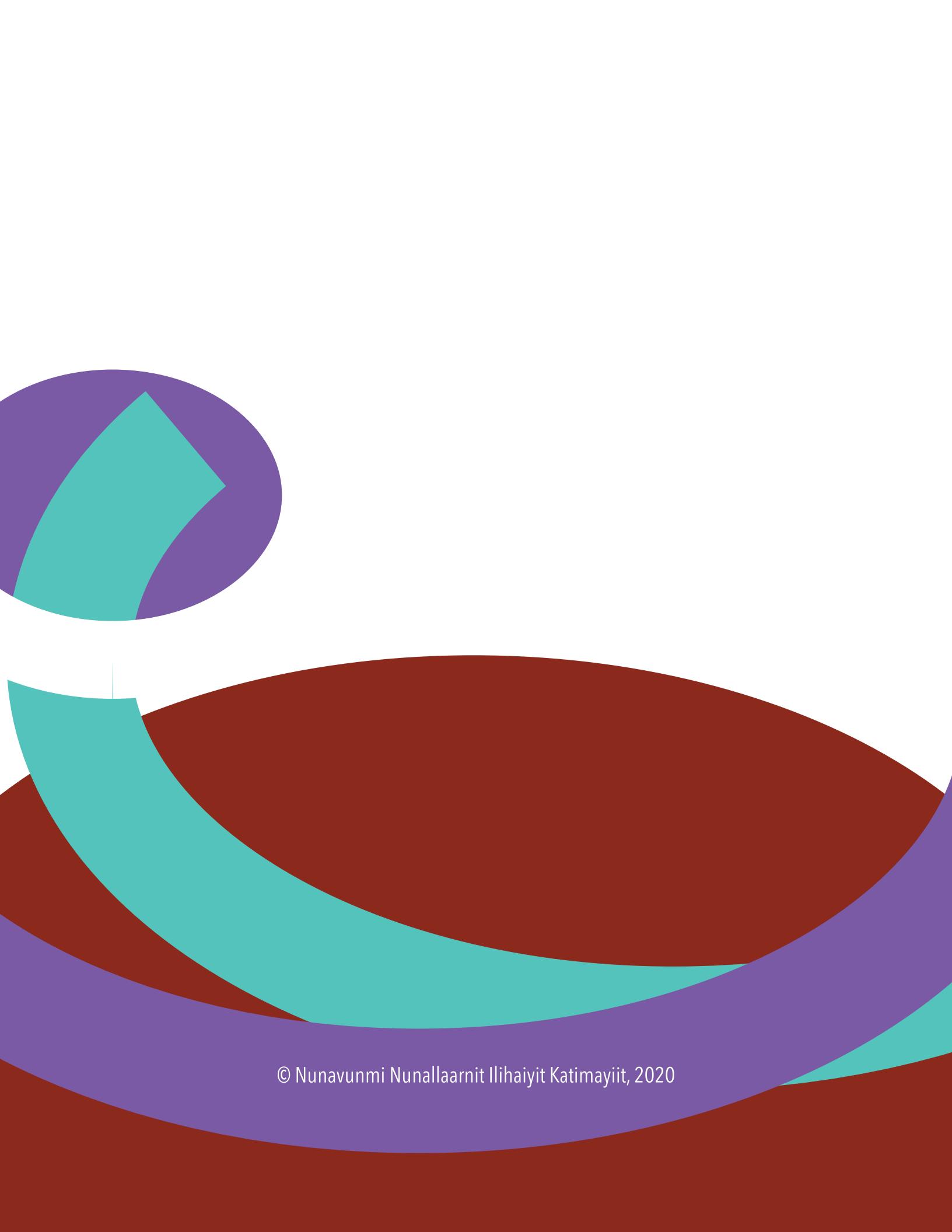
... kivgaqtuqhugit tamangnik nunallaarmiut,
... ihumagilluaqhugit naammainnaqniat tamatkiumayumik nunallaarmiut,
... tuniqhihimaplutik haamlatkut angiqtauhimayainik ihumagiayainik, havaaghainik, inirumayainiklu, taimaalu
... munaqtiuplutik kivgaqtuittiaqhutik.

Taimaittaamik, Katimayiit ilitturinnaqtughat, angmaumayughat, ukpirnaqlutik, havauhiqattiaqlutik naahuriyauyutut taimaa:

- havaqataulutik,
- ihumagittiaqlugit titiraliqiyit havaktiillu,
- nipiqaqlutik atauhiqmik talvuuna Miyyakkut,
- havauhiit ihuariyaulutik kivgaqtuittiaqlutiklu
- havayuklutik naammainnaqlutiklu havaqatigiit, taimaalu
- kivgaqtuqhugit nakuuniqhakkut ihumagiayainik nunallaarmiut.

Niruaqtauhimayutit nuatqatingnit atuqtitauyaamik haamlatkut pivighainik qauhimattiaqtumik taimaa nunallaat nayugatqiuyaamik havakviuyaamiklu. Naammainnaqlutik hapkunani aghurnaqtunik havaaghanit!

© Nunavunmi Nunallaarnit Ilihaiyit Katimayiit, 2020